



הדרכת הורים אינטרנטית בישראל – הייתכן?

חיים עמית

מטרת המאמר להציג מחשבות ראשונות שגיבשתי לגבי פיתוח הדרכת הורים אינטרנטית בישראל. מחשבותי מבוססות על ניסיון מעשי עשיר שצברתי בתחום בשנתיים האחרונות¹.

קשיים בהדרכת הורים מסורתית

אין ספק שלהדרכת הורים מסורתית, המתבצעת בכלים הוותיקים של הרצאות פרונטליות ושל קבוצות דיון ותמיכה, יש יתרונות ברורים: היא מאפשרת הבנה וקבלה של ידע וכלים, מפחיתה בלבול ומבוכה בהשגת מידע בצורה עצמאית, ותורמת להתפתחות תהליכי הזדהות והרגשת שייכות בין המודרכים לבין המדריך או המרצה, ובין המודרכים לבין עצמם (כשההדרכה מתבצעת בקבוצה). ולמרות זאת, הדרכת ההורים המסורתית נתקלת כיום בקשיים רבים, ולצערנו היא נחלת מעטים בלבד. כדי להמשיך לקיימה יש צורך להשקיע מאמצים גדולים מאוד בשיווק ובפרסום, ועדיין היענות ההורים נמוכה. אמנם להרצאות של ידוענים בתקשורת, או להרצאות של מספר קטן של מרצים מעולים במיוחד ובעלי שם, עדיין מגיע מספר גדול יחסית של הורים, ואולם ברור שהרצאות כאלה, טובות ככל שתהיינה, לא יכולות להוות תחליף להדרכת הורים רצינית ועקבית. להלן שתי סיבות כבדות משקל למצב העגום שאליו נקלעה בתקופתנו הדרכת ההורים המסורתית:

1. קשה להורים, במיוחד להורים צעירים, לצאת בערבים מהבית למפגשי הדרכה קבועים ואפילו להרצאות בודדות. על אף שהם זקוקים להדרכה כזאת, הם מתקשים לצאת מהבית ולקבל אותה. במשפחות רבות שני ההורים עובדים שעות רבות ביום, מגיעים עייפים הביתה בשעות

הערב, ולא אחת ממשיכים לעבוד מהבית או שמבקשים לנצל את השעות המעטות שיש להם להיות עם ילדיהם או עם בני זוגם. אמירה נוסח "בקרוב יהיה לנו יותר זמן פנוי" מתבררת כרחוקה, ויש אוכלוסיות הורים שקשה להן עוד יותר לעזוב את ילדיהן בערבים, כמו אימהות חד הוריות, הורים גרושים ועוד.

2. הורים רבים נעזרים כיום באתרים ובפורומים שונים באינטרנט כדי לרכוש ידע מעשי וגם כדי לקבל תמיכה רגשית, ובכך מייטרים את הדרכת ההורים המסורתית. הקלדת "פורום הורים" בגוגל מציעה שלל פורומים אינטרנטיים להורים המותאמים לשלל קשיים ובעיות, רובם ללא הנחיה מקצועית. גם ברשתות החברתיות השונות – באינטרנט, בפייסבוק, בווטסאפ – מקימים הורים, במיוחד אימהות, קבוצות תמיכה וירטואליות, הזכות להצלחה מרובה². הפורומים האינטרנטיים והקבוצות החברתיות מחליפים במידה רבה את הדרכת ההורים המסורתית. הורים שואלים ומקבלים תשובות החל ממה לעשות כשהילד בוכה ללא סיבה, דרך איזה צעצוע מתאים לאיזה גיל והיכן כדאי לרכוש אותו, וכלה בשיתוף ברגשות חיוביים ("כמה הייתי גאה היום בילד שלי") ושיליים ("בא לי לקפוץ מהגג או לחנוק מישהו"). מדוע שהורה יתאמץ לצאת מהבית לפגוש מנחה או מרצה שמדברים בצורה כללית ומשתמשים בסיסמאות, כשהוא יכול לקבל בכל רגע תשובות קונקרטיות מהורים אחרים שעליהם הוא סומך, בלי לחכות להרצאה החודשית או למפגש ההנחיה

חיים עמית הוא פסיכולוג חינוכי, מטפל משפחתי ויועץ ארגוני. amithaimp@gmail.com

¹מאמר זה הוכן לפרסום בחודש יוני 2015. קורס ההדרכה האינטרנטי הראשון שהעברתי להורים לילדים בגיל הרך החל לפעול בחודש אוקטובר 2013, לאחר כמה חודשי הקמה והרצה של אתרי החדש "לומדים מהבית עם הפסיכולוג חיים עמית", שמציע הדרכות מצולמות בתחומים שונים, כגון יחסי אחים והכנת ילדים לקיץ. מאז התקיימו כמה מחזורים של קורס ההדרכה האינטרנטי הבסיסי (10 הרצאות מצולמות) במסגרת שונות.

²רוב הפורומים והקבוצות פתוחים לכל ומוצעים חינם, אף כי בחלקם קיימת פרסומת עקיפה. חלקם מיועדים לאוכלוסייה מסוימת (אימהות חד הוריות, הורים לילדים הומואים, הורים תושבי יישוב מסוים וכיוצא באלה), ודורשים הרשמה מוקדמת פשוטה. חלק מהפורומים האינטרנטיים מנוהלים על ידי אנשי מקצוע, ורוב הקבוצות החברתיות אינן מנוהלות על ידי איש מקצוע.

ולקבל הדרכה בזמנו החופשי, בכל עת ובכל מקום, ואפילו מהטלפון הנייד. כמו כן, האינטרנט מאפשר לצפות בהרצאות שוב ושוב במהלך הקורס.

3. נוחות: בהדרכה אינטרנטית אין צורך לצאת מהבית, להזמין בייביסיטר, למצוא מקום חניה. ההדרכה מגיעה הביתה. מאחר שכך, הדרכה אינטרנטית גם מאפשרת לשני ההורים המעוניינים בכך להיות שותפים ללמידה, ואף לעבור את החוויה ביחד. מעורבות שני ההורים בתהליך הלמידה האינטרנטי יכולה להתבטא בישיבה משותפת ליד המחשב, בצפייה ביחד בהרצאה, בכתיבה או בקריאה בפורום וכיצא באלה. בכל מקרה, החשיבה המשותפת על תוכני השיעורים והשימוש במושגים חדשים משותפים, יכולים להועיל ולגרום לשינוי משמעותי הן ביחסם להורות והן בקשר שבין בני הזוג.

4. אנונימיות: תקשורת באמצעות האינטרנט דורשת הרבה פחות חשיפה אישית מאשר במפגשים פנים אל פנים. האנונימיות המסוימת הזאת, שיכולה להיות מכשול עבור אנשים מסוימים, מאפשרת להם לחוש בנוח ולהתבטא בחופשיות. הם מרשים לעצמם ביתר קלות לבקש עזרה, לחשוף פרטים על עצמם ועל משפחתם, ולהגיע, לעתים, לחוויית למידה עוצמתית דווקא בגלל היעדר החשיפה.⁴



מגבלות הדרכת הורים אינטרנטית

יש להיות ערים למגבלות של הדרכת הורים אינטרנטית, וגם לסכנותיה. על סיכונים מקצועיים של סודיות, פרטיות,

השבועי. ולחילופין, מדוע שהורה יתאמץ לעשות את כל סידורי הבייביסיטר המסובכים הנדרשים ליציאה מהבית כדי לפגוש מרצה או מנחה שישמיעו לו דעה נחרצת, שיפוטית פעמים רבות, שתעמיק אצלו תחושת אשמה על טעויות הרסניות שהוא עושה, כשהוא יכול לקבל מגוון של דעות מחברים בפורום או בקבוצה החברתית, באווירה של תמיכה וקבלה?

הזדמנות להדרכת הורים אינטרנטית

חלק גדול מפעילותנו החברתית מתרחשת בימינו בסביבות וירטואליות. אנו מתקשרים כיום באמצעות רשתות חברתיות כמו פייסבוק, קבוצות חברתיות כמו ווטסאפ, אתרי היכרויות, קבוצות תמיכה ועוד (גרניט ונתן, 2000). כמו כן, יש כיום אפשרות לכל אחד ללמוד כמעט כל דבר, לפחות עד רמה מסוימת, לבד ובחינם, באמצעות האינטרנט.

גם בתחום הייעוץ הקלאסי והטיפול הנפשי, השימוש באינטרנט ככלי עזר, בין אם בדוא"ל או בצ'ט, הולך ומתפשט, וכותבים רבים מעידים על האפקטיביות של שימוש זה במגוון של תחומי בעיות (ברק, 2004; חן-גל ורביב, 2001). עוד ועוד אנשי מקצוע בכירים בתחום בריאות הנפש מעודדים שימוש באינטרנט במטרה להנגיש את שירותי הייעוץ הציבוריים לאוכלוסיות רבות.³

יתרונות הדרכת הורים אינטרנטית

להדרכת הורים באמצעות האינטרנט יש יתרונות חשובים:

1. נגישות: בכוחו של האינטרנט לחבר רחוקים וקרובים, עשירים ועניים. האינטרנט יכול לאפשר להורים מכל מקום בארץ, גם בפריפריה, ליהנות מהדרכה מקצועית טובה, ללא תלות במגבלות טכניות הכרוכות בגיוס מספר מתאים של משתתפים, בהכנת מקום לימוד ועזרים טכניים, ובהגדרת זמן הלימוד המתאים לכל המשתתפים.

2. זמינות: באמצעות האינטרנט כל הורה יכול ללמוד

³ כבר ב-2010 עודדה חוה פרידמן, הפסיכולוגית הראשית בשפ"י, את הפסיכולוגים החינוכיים להעז להשתמש באינטרנט: "יש מישהו שיגיד ששירות מסוג זה, הוא שטחי או קצר מועד. ואני חושבת שכיום חשוב שיהיה לשירות פסיכולוגי גם מדיום קל, ... מדובר באימוץ של שפה אחרת ... הכרה בצרכים של מרחב המוני. ככל שאנחנו נזמן שירות פסיכולוגי לאוכלוסיה יותר רחבה נהיה שירות פסיכולוגי יותר רלוונטי". לציטוט המלא ראו: גלאון, א' (2010). השלכות תרבות האינטרנט על עבודת הפסיכולוגים החינוכיים – ראיון עם חוה פרידמן, הפסיכולוגית הראשית. אתר שפי"ט: <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Shefi/gapim/psychology/InternetReayon.htm>

⁴ האנונימיות אינה מוחלטת ברשת האינטרנט בכלל, ובוודאי שלא בקורס הדרכה אינטרנטי שבו נדרשים פרטים אישיים לצורך הרשמה.

מרכיבים מעשיים של הדרכת הורים אינטרנטית מיטיבה

הדרכת הורים אינטרנטית מיטבית מתמודדת כיום, לתפיסתי, עם שני אתגרים עיקריים:

1. בעידן של הצפת מידע שעלולה לגרום לבלבול, הדרכת הורים אינטרנטית צריכה לספק להורים ידע מקצועי מעשי אמין, ענייני וידידותי בנושאים רלוונטיים להורות. מן הסתם יהיו נושאים שיופיעו בצורה זאת או אחרת כמעט בכל הקורסים והסדנאות האינטרנטיים – התפתחות ילדים, התפתחות הורים, דינמיקה משפחתית, גבולות, תקשורת וכיוצא באלה. יהיו נושאים שהיו ספציפיים לקורסים ולסדנאות ייעודיים – יחסי אחים, גמילה, שינה וכיוצא באלה.
 2. בעידן של מציאות חברתית וירטואלית שעלולה לגרום לניכור, הדרכת הורים אינטרנטית עדיין צריכה ללוות הורים בצורה אישית רגישה בתהליך התפתחותם כהורים וכבני אדם. ההורים המשתתפים בסדנאות ובקורסים האינטרנטיים יבחרו את מידת הליווי האישי על ידי המרצה או המנחה – בכלל לא, מעט, הרבה – ואת אופיו של הליווי – מתמקד בפתרון בעיות במשפחה, מתרחב אליהם כהורים וכבני זוג, ואף כבני אדם בכלל. ואולם, בכל מקרה, ליווי אישי אינטרנט הוא חשוב וגם אפשרי, כפי שאראה בהמשך.
- במילים אחרות, האתגר כיום הוא לפתח הדרכת הורים אינטרנטית שתביא לידי ביטוי את יתרונות האינטרנט שהזכרנו – נגישות, זמינות, נוחות ואנונימיות – ובו בזמן תתאמץ להתגבר על חסרונותיו העיקריים – ניכור ובלבול.



הבטחת מרחב בטוח להתבטאות ועוד בהקשר של טיפול נפשי באינטרנט כבר נכתב הרבה, ועל אף השוני הגדול בין טיפול להדרכה, כדאי להיות ערים לכך (שפּלר, 2004; Griffiths, 2001; Robson & Robson, 2000).

האתגר כיום הוא לפתח הדרכת הורים אינטרנטית שתביא לידי ביטוי את יתרונות האינטרנט שהזכרנו – נגישות, זמינות, נוחות ואנונימיות – ובו בזמן תתאמץ להתגבר על חסרונותיו העיקריים – ניכור ובלבול

נוסף על המגבלות הברורות של המדיום האינטרנטי שדיברנו עליהן בתחילה, שהוא בעיקרו היעדר תקשורת פנים אל פנים, זיהיתי מניסיוני שתי אוכלוסיות ברורות שתתקשינה להשתמש ביעילות במדיום ההדרכה האינטרנטית:

- **אנשים שנרתעים מטכנולוגיה** – על אף שרובנו משתמשים במחשב בצורה זו או אחרת, עדיין יש אנשים רבים שמתקשים בשימוש מורכב קצת יותר במחשב. קושי זה נובע פעמים רבות מתוך חרדה וחוסר ביטחון או מתפיסה שמרנית. תמיכה רגשית וטכנית מצד המדריך יכולים לעזור לאנשים אלה להתגבר על הרתיעה הטכנית הראשונית, ולהצליח ללמוד גם דרך האינטרנט.
- **אנשים שמתקשים בהתארגנות עצמית** – הדרכה אינטרנטית דורשת מהאדם לקבוע בעצמו מתי יצפה בהרצאה ומתי ייכנס לפורום, לקרוא בו או לכתוב בו. כשהמוטיבציה ללמידה נמוכה או כשהנטייה התלונית גבוהה או כשהקושי בהתארגנות עצמית רב, היתרון הגדול של האינטרנט, החופש ללמוד מתי וכמה שרוצים, הפך לחיסרון. קל לדחות את הצפייה בהרצאה אינטרנטית או את הכניסה לפורום הקורס שאינם קבועים במועד מסוים, עד כדי מסמוס מוחלט של הקורס. גישה מתעניינת ומדרבנת מצד מדריך הקורס יכולה לעזור לאנשים אלה להתארגן טוב יותר ולהשתלב בקורס.

רכיבים מעשיים עיקריים של הדרכת הורים אינטרנטית

בשנים האחרונות עסקתי בפיתוח סדנאות וקורסים אינטרנטיים. מצאתי שהרכיבים הבאים הם הנוחים והיעילים ביותר בהגשת החומר.

הרצאות מצולמות, קצרות, מעשירות ואיכותיות.

על ההרצאות להיות **מצולמות** מראש ולא משודרות בשידור חי, כדי לאפשר למשתתפים ליהנות מיתרון הזמינות של האינטרנט – לצפות בהרצאות מתי שהם רוצים, היכן שהם רוצים וכמה פעמים שהם רוצים. שידור חי של הרצאה יכול להיות אפשרות מלווה לקורס אבל לא הדרך עיקרית שלו. על ההרצאות להיות **קצרות** כדי להתאים לחוויית הלמידה האינטרנטית שמתאפיינת בטווח קשב קצר⁵. על ההרצאות להיות **מעשירות**, כאלה שמעבירות ידע מקצועי מתומצת ואמין בנושא הנדון.

על ההרצאות להיות **איכותיות** גם מבחינה טכנית של קול (sound), תאורה, זוויות צילום, עריכה, שילוב של תמונות ושקפים וכיוצא באלה.

• פורום סגור, מונחה בצורה ישירה, מידית ואמפתית.

פורום אינטרנטי הוא הדרך העיקרית לשמירת קשר אישי משמעותי עם ההורים. בפורום אינטרנטי ההורים יכולים לשאול, להתייעץ, להעיר, להתייחס לאחרים, לתרום מניסיונם, וכמובן לקבל התייחסויות מהמנחה: תשובות, אמפתיה, התעניינות, חיזוק ועידוד וכיוצא באלה. הפעילות בפורום מתבצעת בכתיבה של הודעות ללא הגבלה, מתי שרוצים וכמה שרוצים. כל מדרוך או מטפל יכול לקבוע מתי הוא עונה לשאלות בזמן אמת (למשל: בימי רביעי בין אחת לשתים בצהריים, ההורים יודעים שהוא זמין להם), ובאילו ימים הוא נכנס לפורום כדי לענות ולהגיב על שאלות וסיפורים שהצטברו שם⁶.

הפורום חייב להיות **פורום סגור**, כלומר שרק משתתפי הסדנה או הקורס יכולים להיות נוכחים בו. זאת, כדי להבטיח מידה גדולה של פרטיות ואינטימיות.

הפורום חייב להיות **מונחה** על ידי איש מקצוע, בין שהוא מעביר את ההרצאות המצולמות ובין שלא, כדי לבדל את הקורס מפורומים ומקבוצות תמיכה בלתי מקצועיות ברשת. אופי ההנחיה צריך להיות **ישיר**, כלומר תשובות ענייניות לשאלות המשתתפים. התשובות יכולות לבוא לאחר סדרה של שאלות ולעודד תהליכי התבוננות עצמית (אינטרוספקציה), אך אסור שתתרחקנה מדי משאלות המשתתפים, שכן במדיום האינטרנטי קל יותר למשתתפים "לברוח".

חשוב שתגובות המנחה תהיינה **מיידיות**, תוך שעות ספורות או לכל היותר תוך יום מרגע העלאת ההודעה על ידי משתתף בפורום, כדי לשמור על האופי הדינמי של הפורום, לפחות מצד המנחה.

וכמובן, חשוב שההנחיה תהיה **אמפתית**, כזאת שלא שופטת את המשתתף, שלא מטיפה לו, אלא מייעצת ומסייעת מתוך עמדה בסיסית של תמיכה וקבלה.

• **קישורים לחומרי למידה אינטרנטיים.** אחד היתרונות הגדולים של למידה באינטרנט הוא יכולת הלומד להגיע בקלות ובצורה מהירה לחומרי למידה אמיינים ורלוונטיים (מאמרים, מצגות, סרטונים וכיוצא באלה), המקושרים עבורו על ידי מארגני הקורס או הסדנה. רצוי שחומרי הלמידה המקושרים יהיו מקוריים, כאלה שנכתבו במיוחד לקורס או לסדנה האינטרנטית, או כאלה שרלוונטיים בצורה ישירה לנושא ההרצאה.

• **תקשורת אישית אכפתית ומתעניינת של המרצה או המנחה.** הורים עשויים להיתקל בקשיים כבר בשלב ההרשמה לקורס. התעניינות של המרצה, המנחה או המארגן בקשיים כבר בשלב מוקדם זה, ונכונות לעזור בצורה אישית, בדוא"ל או בטלפון, נותנת להורה את ההרגשה שרואים אותו. חשוב לשמר הרגשה זו של ההורה בכל שלבי הקורס והסדנה, שכן היא אחד האמצעים היעילים להתגבר על תחושת הניכור באינטרנט⁷.

⁵ ניסיוני מלמד שזמן ההרצאה האינטרנטי האידיאלי הוא כ-20 דקות, לא קצר מדי ומאפשר להתייחס בצורה רצינית לעיקרי הדברים, ולא ארוך מדי, שהופך גם הרצאה טובה למייגעת. משובי המשתתפים בסדנאות ובקורסים האינטרנטיים שלי מחזקים הערכה זאת.

⁶ יש מטפלים שמשמשים בפורום כאמצעי לטיפול אישי וקבוצתי. ראו למשל מאמרו של ד"ר דרור גרין, "האינטרנט כמרחב טיפולי מוגן", שהתפרסם בכתב העת "שיחות" ביוני 2005, כרך י"ט, חוב' 3, והוא זמין גם באינטרנט: http://www.emotional-training.com/Mugan_he.html.

⁷ במערכת הקורס או הסדנה יש בדרך כלל למנהל האתר אפשרות לעקוב אחר התקדמות הלומדים: האם הם התחילו את הקורס? באילו הרצאות כבר צפו ובאילו לא? האם הם משתתפים בפורום או לא? המרצה או המנחה יכולים ליזום פניות למשתתפים שנראה שאינם בתהליך הלמידה, שכן ממש כמו בקבוצה אמיתית, גם באינטרנט יש אנשים פסיביים ועל המנחה לפנות אליהם ביוזמתו.



פעמים רבות זה מזה וגם ממרכז הארץ, יפעלו בצורה נמרצת להפוך את הדרכת ההורים באמצעות האינטרנט לתשובה המרכזית לצרכים של הורים בהדרכה. באמצעות התארגנות נכונה, פרסום מתאים והיעזרות באנשי מפתח ביישובים השונים שיהיו "המשוגעים לעניין", אפשר יהיה לחבר הורים רבים לתהליך הדרכה אינטרנטי ביישובים מרוחקים שאינם נגישים. הדבר צפוי לחסוך גם עלויות של הבאת מדריך למקום מרוחק.

4. הערים ברחבי הארץ יקימו אתרים להדרכת הורים באינטרנט או יעזרו בשירותים פרטיים של הדרכת הורים אינטרנטית קיימת. ערים אלו יתמכו ויעודדו את תושביהן לצרוך את ההדרכה האינטרנטית. חשוב שההדרכה האינטרנטית לא תיתפס כעוד מוצר שהעירייה מציעה או מאפשרת אלא כשירות מהותי לתושב, כחלק אינטגרלי של פעילות העירייה בקידום תחום זה. כמו כן, יש להיעזר באנשי המקצוע המתאימים (עובדי רווחה, פסיכולוגים חינוכיים וכיוצא באלה) כדי להגיע להורים ברשות הזקוקים להדרכה אך לא יכולים לממנה (על אף המחיר הנמוך), ובעיקר לאלו העשויים להתקשות להתרגל למדיה האינטרנטית. באמצעות סבסוד קל, הדרכה פשוטה וליווי קצר בתחילת הקורס או הסדנה אפשר יהיה לחבר הורים אלה להדרכה האינטרנטית.

5. הארגונים העיקריים בארץ, הציבוריים והפרטיים, המכשירים מנחות ומנחים לקבוצות הורים ועוסקים בהדרכת הורים בשטח יכניסו לתוכניות ההכשרה שלהם קורסים להדרכה אינטרנטית (גם לימוד הצד הטכני של עבודה עם מחשב בקורס אינטרנטי וגם לימוד הצד המהותי של עזרה להורים באמצעות האינטרנט). כמו כן, יוכשרו מנחות ומנחים שכבר עובדים בשטח, ויפעלו לשילוב הדרכה אינטרנטית בכל קבוצות ההורים הפועלות מטעמן. ייעוץ וטיפול באמצעות האינטרנט אינם פשוטים ומחייבים הכנה והכשרה מיוחדות במגוון יישומים מקצועיים, בהם היכרות עם הספרות המקצועית הרלוונטית, השתלמות בהיבטים אתיים ופרופסיונליים ייחודיים ליעוץ ברשת, וכמובן מיומנות טובה בשימוש במחשב ובאינטרנט (ברק, 2004). לפיכך כדאי לעזור לאנשי מקצוע לקבל את הידע והביטחון להשתמש באינטרנט, לרווחת הכלל.

סיכום

העתיד של הדרכת הורים אינטרנטית כבר כאן. האינטרנט נוכח בחלקים רבים של בחיינו, בין אם נרצה בכך ובין אם לאו, והדרכה אינטרנטית מתבצעת בתחומים רבים כעניין שבשגרה. לעומת זאת, הכלים המסורתיים, הלא

חזון הדרכת הורים אינטרנטית מעשירה ונוגעת בישראל

אני מאמין שחשוב, וגם אפשרי, לפתח בישראל הדרכת הורים אינטרנטית, שתהיה מעשירה מבחינת ידע וכלים, ונוגעת מבחינת קשר אישי ומשמעות אישית למשתתפים. זהו אתגר לא פשוט שכן יש להכשיר את הלבבות לגישה חדשנית זאת. החשדנות כלפי קניית מוצרים באינטרנט, במיוחד בעלי אופי פסיכולוגי, עדיין גדולה; החשש מאיבוד הקרקע הבטוחה של קשר בלתי אמצעי עדיין רב. כדי להצליח בכך אני קורא לפעולה משותפת של הגורמים העיקריים הקשורים לתחום הדרכת הורים בישראל, כדלקמן:

1. משרד החינוך, האחראי על תחום הדרכת ההורים בארץ, יגדיר יעדים לפיתוח הדרכת הורים באמצעות האינטרנט, ויתמוך, באמצעות אגפיו השונים, הן בתוכניות הדרכה אינטרנטיות להורים והן בתוכניות מיוחדות להכשרת מנחים ומנחות לתוכניות אלה.

כשהמוטיבציה ללמידה נמוכה או כשהנטייה התלותית גבוהה או כשהקושי בהתארגנות עצמית רב, היתרון הגדול של האינטרנט, החופש ללמוד מתי וכמה שרוצים, הופך לחיסרון

2. משרדי ממשלה נוספים (כמו משרד הרווחה והשירותים החברתיים) וארגונים ממשלתיים אחרים (כמו הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול), שעובדים בשטח עם הורים, יתמכו בהדרכת הורים אינטרנטית בצורה ישירה של שילוב קורסים וסדנאות אינטרנטיות להורים בפעילותם השוטפת, וכן בצורה עקיפה של סיוע באיתור הורים הזקוקים להדרכה והדרכת הורים בבואם להדרכה האינטרנטית (סיוע בהרשמה ובהתחברות לקורס בפעמים הראשונות).

3. תנועות ההתיישבות הגדולות – תנועת המושבים בישראל, התנועה הקיבוצית ומרכז המועצות האזוריות – המאגדות בתוכן יישובים רבים בכל רחבי הארץ, הרחוקים

במקום להמשיך לעשות עוד מאותו דבר – להיאבק בכלים מסורתיים על המשך קיומה של הדרכת ההורים המסורתית – עדיף שנזהה את ההזדמנויות המעולות שעולם האינטרנט מציע לנו, ונבחן כיצד הכלים האינטרנטיים יכולים לעזור לקיומה של הדרכת הורים רלוונטית ואף להביא לפיתוחה ולשגשוגה. הדרכת הורית אינטרנטית מעשירה ונוגעת, המשלבת ידע מקצועי מעשי ואמין יחד עם ליווי מקצועי אישי ואמפתי, היא צורך חיוני ואתגר מעשי אפשרי.

אינטרנטיים, של הדרכת הורים – הרצאות וקבוצות הורים – נמצאים על סף פשיטת רגל. אמנם יש מקומות בארץ, בעיקר במרכז, שבהם מתקיימת פעילות ענפה ומצליחה להורים, אך היא כטיפה בים, ודורשת השקעת מאמצים כספיים וארגוניים גדולים, שעומדים בחוסר פרופורציה משווע למספר ההורים המגיעים לפעילויות אלה. לצערנו, לפעילויות הדרכה ברוב המקומות האחרים, בין אם בהרצאות ובין אם בקבוצות הורים, מגיעים רק הורים מעטים.

מקורות

1. ברק ע', (2004). ייעוץ פסיכולוגי בעזרת האינטרנט: טכנולוגיה ונשמה בחברה משתנה. בתוך: א' קלינגמן ור' ארהרד (עורכים), ייעוץ בבית-הספר בחברה משתנה. תל-אביב: רמות. 367-390.
2. גרניט, ע' ונתן, ל' (2000). קהילות וירטואליות: מבנה חברתי חדש? מגמות, מ, 289-315.
3. חן-גל, ש' ורביב, ע' (2001). "פסיכולוגיה ברשת": ייעוץ וטיפול פסיכולוגי באינטרנט. הייעוץ החינוכי, י, 59-76.
4. שפיר, ג' (18.1.2004). "סיכונים ובעיות אתיקה בהתערבויות פסיכולוגיות ברשת האינטרנט". הרצאה ביום העיון "התערבויות פסיכולוגיות באינטרנט". אוניברסיטת תל-אביב.
5. Griffiths, M. (2001). Online therapy: A cause for concern? The Psychologist, 14, 244-248.
6. Robson, D. & Robson, M. (2000). Ethical issues in Internet counselling. Counselling Psychology Quarterly, 13, 249-257.

ביטוח אחריות מקצועית בלעדי לחברי הפ"י

**הפוליסה עם הכיסוי הביטוחי הרחב ביותר
ובמחיר הנמוך ביותר בארץ! 455 ₪ לשנה**

**להצטרפות: סוכנות טיב קפיטל טל' 03-9181000
או דרך אתר הפ"י: www.psychology.org.il**